

זמני השבת בפינסק:

הדלקת נרות: 21:22

שחרית: 3:30

סדר הלכה: 17:45

תהלים: 19:30

מנחה: 21:00

צאת השבת: 22:58

בס"ד, ט"ו סיוון תשע"א, ערש"ק קרח, שבת מברכן תמוז גליון מס' 151

השבת בפינסק

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת "פאר ישראל" פינסק, בלרוס

פניני הפרשה

העלון השבוע מוקדש לרפואת דליה בת אסתר

פרשת השבוע קורח, היגה ה'פרשה' בלשון חמטטה, וכפי שרשי" מצייין מיד בתחילת פרשתנו על הפסוק "וַיִּקַּח קִרְחַ בֶּן יִצְחָר בֶּן קַהֲתָן בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבְיָהֳרָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וְאֹהֵן בְּנֵי פִלֹת בְּנֵי רְאוּבֵן" – 'פרשה זו יפה נדרשת!...

פרשה אקטואלית בכל דור ודור. כשחמשנה בפרקי אבות רוצה להביא דוגמא למחלוקת שאינה לשם שמים היא מביאה את מחלוקת קורח ועדתו.

מחלוקת קרח ועדתו מסומלת כמחלוקת שיש בה קריאת תיגר, התמרדות וזתקוממות כנגד מנהיגותו של משה רבנו, ומשמשת דוגמה למחלוקת שאינה לשם שמים ומחלוקת חמוגעת כולח ממניעים אישיים פסולים.

רקע הדברים: קורח, בן דודם של משה ואהרן, נכדו של לוי, ראה את עצמו מתאים לתפקיד חזקן הגדול. לעזרתו גייס את עזרתם של 250 ראשי בני חדין ויחד חסיתו את כל העם כנגד משה; לא די לך שחמתנית למלך, עוד אתה מטנה את בני משפחתך לתפקידים הבכירים בעם? הרי "כל העדה כולם קדושים" – כולם שמעו מפי הגבורה את עשרת הדיברות – כולם קדושים!

משה אינו נרתע. הוא מבחיר לקורח ועדתו כי כל חמינייים נקבעו מאת ה', וממילא הוא זה שיוכיח לעיני כולם כי בחר באהרון ובבניו. משה קורא לקורח ועדתו לקחת מחתות ולהתייבב למחרת בבוקר לפני ה' יחד עם אהרון. האיש אשר לו יענה ה' ויקבל את קורבנו, הוא-הוא האיש החזק, בעוד שחיתר ישרפו באש כנגד ואביהוא, בני אהרון, שחקטירו אש זרה. כל אותו הזמן עד למחרת מנסה משה לדכא את המחלוקת בדרכי שלום. קורח, לעומתו, ממשיך לחסית את העם.

למחרת התכנסו כולם סביב אוהל מועד כדי לראות מה יעלה בגורלם של מאתיים וחמישים נשיאי העדה. ה' התגלה בעמוד ופחד פקד את כל העם. האם בגלל מיעוט צעקני יעניש ה' את כולם? חששם נמוג משנצטוו להתרחק מאוהלי קורח ומשפחתו כי רק בהם יהיה הנגף, משה מודיע באוזני כל הנוכחים כי אם האנשים האלו ימותו במיתה רגילה, הצדק איתם, אבל אם לפתע תפצה האדמה את פיה ותבלע את כל החוטאים, אז ידעו הכל כי הוא לא בדח שום דבר מליבו וכי כל האנשים שבחר היו על פי ציווי ה'.

בסיימו את דבריו נשמע רעש גדול וכל החוטאים במחלוקת, הם, משפחותיהם וכל רכושם, נבלעו באדמה!...

כשאנו קוראים את סיפור קורח, מתעוררת תמיחה לא פשוטה: הרי קורח היה איש מעלה, חז"ל כינוהו פיקח וחכם גדול, ומנושאי אהרון היה שחרי היה נכדו של קהת שבניו הופקדו על משא הכלים המקודשים ביותר – שאין מסיעים אותם בעגלות, אלא נושאים בכתף. איך איך הוא נפל בשטות כזאת?

ננסה להבין את מהותה של מחלוקת פסולה עליה נענשו מיידית ובעונש מוזר לחלוטין, דבר שלא היה מעולם עד אותו היום ולא נחיה מאז ועד היום, האדמה נפתחת ו'בולעת' את קורח ועדתו...

כדרכנו נקדים בסיפור הקשור לפרשה השבוע: אחד מפשוטי העם בא פעם לאדמו"ר חזקן בעל "התניא" וחוכיה אותו שנוהג ברוממות והתנשאות: משרת עומד אצל פתחו וכיוצא בדברים אלה... כפך אדמו"ר חזקן את ראשו על זרועותיו על השולחן, כפי שעושים ב"נפילת אפים", ושחה כך איזה זמן. אחרי כן הגביה את ראשו, וחשיב לאיש: כתוב: "ראשי אלפי ישראל" שאלופי וגדולי ישראל נקראים "ראשים". וחנה הראש והגוף אפי' שהם מחוברים יחד, בכל זאת הם מחולקים בלבושיהם, שעל הגוף שמים בגד בפני עצמו, ועל הראש בפני עצמו, ולמה לא יתפרו בגד אחד לראש ולגוף כאחד? אלא, השיב אדמו"ר חזקן, שחראש צריך להיות מובדל מהגוף, וכן ראשי חדור צריכים להיות מובדלים מהעם. האיש השואל קיבל את התשובה בסיפוק וחלך לו. אך בנו של הרב, האדמו"ר האמצעי, לא הסתפק בתשובה זאת, ואמר לאביו: "בשביל להשיב תשובה זו הרי לא היית צריך להניח ראשך על זרועותיך והיית יכול להשיב זאת תיכף". השיב לו אביו, האדמו"ר חזקן: "חנה כשאמר קורח: 'כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע תתנשא על קהל ה',"

הגיגים לפרשת השבוע

הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם

כאשר אנחנו קוראים את דברי חז"ל אשר בכותרת המאמר הרי שאנו משפשפים את עינינו בתימהון, הייתכן?!

אך הבה ונתבונן בפרשתנו ונראה כי אכן, כן הוא הדבר.

קורח היה מבני שבט לוי, השבט הנבחר מכל עם ישראל. ולא זו בלבד, אלא אף היה מבני קהת, שהיו נושאי כלי המקדש. ולא זו בלבד, אלא, היה הוא מנושאי ארון הקודש. מעמד ציבורי נכבד ביותר, לפי כל אמת מידה שהיא, אם כן מדוע התמרד נגד משה רבינו? ויתרה מזאת, כיצד לא חשש מעונש כמורד בה' ובעבדו הנאמן, משה?

אלא, חז"ל ברוח קדשם אמרו, כי קינא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, בן דודו. קינאה זו הביאתו לתאוות הכבוד שיש בשלטון והחל לחשב חשבונות של עדיפות משפחתית, וממילא הגיע למסקנה השגויה כי נשיאות שבט הלוי מגיעה לו. (בני לוי היו: עמרם ויצהר חברון ועוזיאל. קהת הבכור קיבל ירושה כפולה כדין בכור, דהיינו משה מלך ואהרן כהן גדול. אם כן למי ראויה נשיאות בני לוי, לו.) אך כדי להסביר את כוונותיו התעטף באיצטלא של דורש טוב לעמו ועל ידי דמגוגיה הישלה צבור חשוב מהעם כי "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'" וממילא אין מקום להעדפת איש על משנהו.

ובאשר לחשש מעונש על מרידה במשה רבינו, אשר היא מרידה במלכות השי"ת, סמך על רוח הקודש שהייתה לו.

(מכאן רואים כי היה אדם גדול שבגלל האמור לעיל מרד והפסיד את מעלתו והפך להיות למשל ולשנינה בעם ישראל, לבל יהיו מי מעם ישראל להיות כקורח וכעדתו).

כאשר נתבונן בדברים אלו תתקוף אותנו רעדה, עד לאיזו שפלות יכול אדם להגיע בגלל תאוות אישיות, ועד היכן יכול ציבור להיסחף אחר תאוות שלטון של אדם יחיד ולחשוב כי אכן כוונתו צחה כשלג.

אך בסופו של דבר בבוא היום ייפול הוא וכל הנגררים אחריו, ה' ישמרנו ויצילנו.

בברכת שבת שלום
הרב גרשון רוזנפלד

כתוב "וישמע משה ויפל על פניו", ואחרי-כן חשיב, "בוקר ויודע ה'". ולכאורה היה יכול משה לחשיב זאת תיכף, ולמח נפל תחילה על פניו? אך משה רבנו ע"ה חשש, שמא שואלים זאת מלמעלה, וקורח הוא רק שליח, ואם כן, אם יאמר לו תיכף יבוא אחרי כן איש אחר ויאמר לו שוב כך. לפיכך נפל על פניו תחילה, להתבונן אם באמת יש בו התנשאות, ולאחר שהתבונן וראה שאין בו שום התנשאות וכמו שזעיד עליו באמת ה' יתברך "וחאיש משה עניו מאוד" אז הבין שאין זה שליח מלמעלה, כי אם קורח פלגא, ואז חשיב לו מח שחשיב, וכך היה - סיים האדמו"ר חזקן - בנידון דידן.

המדרש רבה מתאר את השיחה שהתנהלה בין קורח למשה רבנו ואחת השאלות שלשל קורח למשה רבנו הייתה: "בית מלא ספרים, שיש בו עשרה ספרי תורה, האם הוא פטור מן המזוזה?" משה חשיב, כמובן, שהבית חייב במזוזה, וכאן מצא קורח עילה להתלוץ עליו: וכי שתי פרשיות מהתורה שכתובות במזוזה ("שמע" ו"ויחיה אם שמוע") שקולות יותר מ"בית מלא ספרי תורה"? או שאלה אחרת מפורסמת לא פחות: "טלית שכולה תכלת חייבת בציצית?" משה חשיב, כמובן, שהטלית חייבת בציצית, וגם כאן מצא קורח עילה להתלוץ: אם טלית רגילה חייב בפתיל תכלת אחד בלבד אז טלית שכל כולה תכלת לא תפטור את עצמה מן הציצית?!

בחסידות מבואר כי קורח בעצם טענותיו גילה וביטא את מחות המחלוקת שלו: הוא טען, שכל בני-ישראל מלאים קדושה כ"בית מלא ספרים" - כל בני-ישראל מלאים טהרה ומשולים ל"טלית שכולה תכלת" ואין קדושת וטהרה יתירה באהרן ובניו הכהנים על עם ישראל. טענתו של קורח הייתה לשוויון זכויות מלא. אין צורך בראשי העם, במנהיגים ובכוחנים, כולם שווים לפני ה', כולם קדושים! את טענת קורח נשמע לפעמים בזמננו בסגנון מודרני יותר: מדוע צריך מציצה בבית חכנסת בין נשים לגברים? מדוע צריך לערוך חתונה בהפרדה? ובכלל כולנו אותם בני אדם אז מח רע להתחתן עם גוי/ה? כולם שווים לפני בורא עולם?...

על זה עונת לו משה רבינו: "בית מלא ספרים" לא מספיק צריך גם מזוזה בפתח הבית הפונה אל הרחוב. המזוזה בפתח הבית מראה כי ה"בית מלא ספרים" הוא אמיתי והנהגת האדם בו משודרת גם החוץ מהבית, המזוזה מקרינה מקדושתה על יושבי הבית וגם על החוץ. כוונת הדברים: אם הבית בלבד "מלא ספרים", ייתכן שקדושה זו תישאר טובלת מחתנהגות היום-יומית של האדם וינהג כמאמר "היה יהודי בביתך וחופשי בצאתך"... אבל כאשר יהודי קובע בפתח ביתו מזוזה, אשר בעת יציאתו מהבית אל הרחוב וכן בהיכנסו מהרחוב אל הבית הוא נזכר בה ובכך הוא ומכריז ומודיע לכל העולם כולו, שזוהו בית שמכפיף את עצמו לה' ולתורתו. הדרך והאמצעי להגיע לדרגה זו היא על ידי ראשי העם, המנהיגים והכוחנים שבעם. נכון ש"כל העדה כולם קדושים", אך כדי שקדושה זו תהיה גלויה ובעלת השפעה גם מחוץ לבית, עם-ישראל צריך אנשים מיוחדים שכל מחותם היא הקדושה ועבודת המקדש. אלו הם הכוחנים, המקרינים מהקדושה חיתרה שלהם על כל עם-ישראל, ומסייעים לכל העם לחיות קדושים באמת. גם כיום, כשיהודי קשור לצדיק חדור אז הוא קשור אל הקדושה לא רק בשעה שהוא עוסק בלימוד תורה ובקיום מצוות, או בימי שבת וחג אלא הקשר שלו אל ה' ותורתו בא לידי ביטוי בכל רגע של חיממה, גם כשחזא עוסק בענייני החול. זוהי המזוזה במובנה הרוחני, על היהודי לדעת שבכל רגע של חיממה ובכל עיסוק שלו ינהג כרצון ה'. זהו חכמי להצליח בכל ענייני התורה ומצוות ולקבלת ברכתו ושמירתו של ה'.